

Zanimive vesti iz življenja Slovencev v naselbinah širom Amerike

Frank Kukman, družabnik velike grocerijske trgovine bratov Kukman, Chicago, Ill., je bil tekom enega leta že drugič napaden od banditov. Preteklo soboto popoldne se je odpeljal na Metropolitan banko v Chicagu, da tam izmenja čeke. Ko je prišel iz banke in se vsedel v avto, skočila proti njemu dva bandita, ki ga prisilila z revolverjem v rokah, da ju pelje par blokov daleč. Odvezla sta mu ves denar, nakar sta mu "dovolila," da je izstopil, dočim sta se bandita sama odpeljala s truko in naprej.

Ulična kara je ubila v Jolietu, Ill., rojaka Matijo Papiča, ko se je vračal od dela. Ranjki je bil rojen v vasi Kermačina, farsa Metlika. V Ameriki je bival nekako deset let. V starem kraju zapuša ženo, tukaj pa tri brate, Johna, Jožefa in Marka. V Jolietu je umrl tudi star rojak Marko Bluth, star 80 let, ki je bil popolnoma slep. Doma je bil iz Suhorja pri Metliki. Bil je eden prvih naseljencev v Jolietu, Ill.

Članarina Slovenskega Doma v Pittsburghu, Pa., ki je znašala doslej \$3.00 na leto, je bila znižana na \$1.00 na leto radi slabih časov.

V Pueblo, Colo., je umrl poznani rojak Frank Zupančič, po domače Ograjčen, doma iz fare Ambrus. Ranjki zapuša v Pueblo žalujočo ženo, tri sinove, 5 hčerk in dva mrata. V istem mestu je umrl tudi rojak Math Puntar, ki se je nahajal 19 let v bolnišnici. Zapuša ženo, enega brata in tri hčere. V Pueblo, Colo., se je tudi ponesrečil rojak John Prijatelj, ko se mu je prekucnil truk.

V Canon City, Colo., so se ponesrečili z avtomobilom Frank Boben ml., Mrs. Javornik in Mrs. Lauriha.

Nemška krčmarica zaljubljena v Amerikanca

Berlin, 17. januarja. Harry Barel, dijak iz New Yorka, Barel je star 20 let. V Berlinu je študiral na univerzi, in stanoval pri neki krčmarici Patke, ki se je v ameriškega študenta smrti zaljubila. Bila je stara 33 let, dočim fant ni imel nobenih čutil do nje. Ko ji je večeraj povedal, da si bo poiskal drugo stanovanje, je krčmarica postala tako srdita, da je prišla za revolver in streljala na dijaka. Dobil je jako nevarno rano. Nato je Mrs. Patke streljala tudi na sebe in se tako ranila, da je kmalu potem umrla.

Vest iz domovine

Mr. Rudie Hočevar je dobil vest iz stare domovine, da mu je tam umrl starejši brat Anton Hočevar. Tu v Clevelandu zapuša štiri brate, Johna, Francka, Josepha in Rudie ter sestro Frances Kasunič, ki so vsi narodniki "Ameriške Domovine." V stari domovini zapuša ranjki mater, dve sestri in enega brata. Iskreno sožalje vsem prizadetim!

V Chicago

V petek večer sta odpotovala Mr. in Mrs. Andrew Poklar iz Norwood Rd., v Chicago, k bratu od Mrs. Poklar, Mr. Jack Vozlu, 1833 W. 22nd St., ki se je poročil v Chicagu. In Louis Rojce ter Anton Faganel želita mnogo sreče novoporočencema!

Uradniki Rdečega Križa zatrjujejo, da senat za- držuje podporo sirotnim

Washington, 17. januarja. — Med senatom, med predsednikom Hooverjem in med uradniki Rdečega križa se vrši že delj časa borba glede nujne podpore sirotnim in brezposelnim. Eden dolži drugega, da je kriv, da se podpora ne deli. Dočim zahtevajo demokrati, da se dovoli 25 milijonov dolarjev za podporo brezposelnim, pravi Hoover, da je vsota previsoka in da bo 10 milijonov dolarjev zadostovalo. Nekako istega mnenja je tudi vodstvo Rdečega križa. Ta spor v senatu glede tega denarja je tako silen, da je zaustavljen vse drugo delo in je gotovo, da senat ne bo gotov s svojimi posli do 4. marca, ko se razide. In gotovo je tudi, da bo predsednik sklical izredno zborovanje kongresa, ker sicer ne bodo sprejeti gotovi predlogi za vodstvo vlade. Vodja republikancev v senatu, senator Nary, je predlagal, da senat zboruje trikrat na teden ponoči, da odobri gotovo predloge. Vodstvo ameriškega Rdečega križa vodi sedaj kampanjo, da dobi \$10.000.000 v svojo blagajno za izvanredno pomoč brezposelnim. Tako je bil obveščen predsednik Hoover po predsedniku Rdečega križa. — Rdeči križ je dobil doslej samo \$396.000 v darovih, in od tega denarja je ena sama oseba prispevala \$100.000.

Prvi naši državljani v letošnjem letu

V petek, 16. januarja, se je vršilo na zvezni sodnji v Clevelandu prvo zaslišanje z letošnjim letu za nove ameriške državljane. Izmed naših ljudi je bila sledeči podeljena državljanska pravica: Mike Barbič, Anton Starec, Nick Russ, Jennie Verko, Viljem Florič, Viktor Skok, Leona Gorenjc, Josephine Janežič, Edward Dulcar, George Popovich, Frank Kramer, Albin Gnidovec, Tony Blazich, Katarina Sadler, Rose Gerhart, Paulina Suša in Louise Stemberger. Skupaj 17 novih državljanov. Vsem skupaj prav iskrene čestitke!

Listnica uredništva

Mr. Math Zupančič, predsednik društva Bled, št. 20 SDZ. — Vaše sporočilo, da se člani društva Bled polnoštevilno udeležijo seje 18. januarja, smo dobili šele v soboto, 17. januarja ob 9. uri zjutraj. Kot smo že večkrat naznanili na tem mestu, vam mora biti znano, da je naš list tiska že ob osmi uri zjutraj, torej se ne moremo ozirati na poznejša sporočila, dasi bi vam jako radi ustregli. Prosimo vas tudi, kot tudi vse druge, da kar koli imate naznanil in sporočil za časopis, da nam sporočite vsaj do pol osme ure zjutraj in vam bomo prav radi postregli.

Društvo Lira

Novi odbor slov. kat. pevskega društva Lira je sledeč: predsednik Jos. Meglič, podpredsednik in pevovodja Peter Srnovšnik, 6127 St. Clair Ave., tajnica Ana Grčar, 1089 E. 68th St., blagajnica Mary Sterk. Nadzorni odbor: John Zupanc, Rudie Pole in Mary Maček. Duhovni vodja: Rev. B. Ponikvar. Zastopnika za združena društva Jos. Meglič, M. Brodnik, A. n. Grčar, Fr. Švigel. Kolektor Fr. Švigel.

Ni prav prijetno biti v predsedniškem uradu

Evropa se sama ne more zediniti za Zedinjene države evropskih narodov

Geneva, 18. januarja. Evropske države se ne morejo medsebojno sporazumeti, ali naj se ustanovi federacija evropskih držav ali ne, po vzgledu Zedinjenih držav ameriških. Predlagalo se je, da se povabi Rusijo kot Turčijo, da pristopita v Ligo Narodov, toda več narodov je tozadevno protestiralo. Odbor za evropsko unijo se je včeraj ves dan posvetoval v tajni seji, toda ni mogel priti do nobenega zaključka. Imenovan je bil nato podbor, ki naj preštudira vprašanje in poroča prihodnji ponedeljek glavnemu odboru. Medtem se bo pa posebna komisija Lige Narodov pečala s vprašanjem razorožitve in s vprašanjem glede pritožb narodnih manjšin v posameznih državah. Nemški minister dr. Curtius je pri tem predlagal, da se sprejme v Ligo Narodov Rusija in Turčija, in končno tudi Zedinjene države, katere naj se povabi k pristopu. Angleški delegat je to podpiral, toda protestiral je po francoski delegat Briand, ki je izjavil, da čas še ni zrel, da bi bila Rusija v zboru Lige Narodov. Tako se je zadeva ponovno preložila.

20 daril

Maškeradna veselica kluba društev S. N. Doma, ki se bo vršila na pustni torek, bo nudila dvajset krasnih daril za maske. Opozarja se pa vse one, ki se bodo ta dan našimili, da se za maske v slovenski narodni noši in za one, ki bi predstavljale Klub društev S. N. Doma, ne bodo dalo nagrad, ker se narodno nošo in Klub društev smatra za našo narodno stvar, katere se ne želi izpostavljati na ogled na maškeradnih veselicah.

Vodja republikancev v mestni zbornici je proti podeljevanju služb

Mestni župan, John D. Marshall, kot predsednik mestne zbornice, in načelnik finančnega oddelka mestne zbornice, je pretekli teden ostro nastopil proti direktorju za javne potrebe, E. H. Kruegerju, kateremu je naročil, da ne sme najemati novih ljudi na delo, ker bo sicer prekoračil svoj proračun za tekoče leto. V uradu za javne potrebe so se neoprestano sprejemali novi uradniki in uradnice, dočim to pri drugih oddelkih vlade ni bila navada. Tudi mestni oddelek za javne potrebe ni delal proračuna za poslovnost leto, pač pa je posloval kar na slepo srečo. Župan Marshall je sedaj naročil, da mora direktor Krueger narediti proračun in se istega držati dobesedno, ker ne bo dobil niti centa več. Deloma je pa tudi krivda, kar se tiče preteklih let, na županu Marshallu, kot načelniku finančnega oddelka mestne zbornice, ker doslej ni še nikdar zahteval natančnega proračuna glede poslovanja in stroškov tega oddelka mestne vlade. Župan Marshall se pa sedaj boji, da bo mestna blagajna prazna, predno pride konec leta, ako se način poslovanja v posameznih oddelkih mestne vlade ne spremeni takoj.

Novi naročniki

Pretekli teden so se na slovenski dnevnik "Ameriška Domovina" naročili sledeči novi naročniki: v Clevelandu: Rosie Aupič, Anton Susel, John Simončič, Anton Zadnik, v Evelethu, Minn., Jakob Debevec, za Jugoslavijo Mihael Krnic, v Slattery West Va., Frank Ogrinc in v Lorain, Ohio M. G. Pazder. Vsem skupaj iskrena hvala.

Kongres zahteva, da zvezna vlada razpusti komunistično stranko v Ameriki

Washington, 18. januarja. — Kongresni preiskovalni odbor, ki je bil lansko leto imenovan, da preiskuje delovanje boljševikov ali komunistov v Zedinjenih državah, je danes predložil poslanski zbornici 14 priporočil, izmed katerih en predlog zahteva, da kongres proglasi komunistično stranko nepostavim in se jo razpusti. Odbor je predložil svojo zahtevo kongresu potem, ko je študiral poslovanje komunistov v Zedinjenih državah tekom osmih mesecev. Kongresni odbor dolži komunistično stranko, da razširja revolucionarno propagando v Zedinjenih državah, da deluje direktno proti ustavam in ustanovam Zedinjenih držav in posameznih držav in nadalje deluje v svrhu, da poruši sedanji sistem ameriške vlade. Nadalje priporoča odbor, da se morajo naselniške postavbe tako prikriti, da bo nemogoče komunistom priti v Zedinjene države, in da se deportira vse, ki pripadajo k komunistični stranki. Narediti se mora tudi postava, ki bi zabranjevala komunistom postati državljanom Zedinjenih držav, in če bi kdo potem postal komunist, ko je že dobil državljanske papirje, mu mora sodnija državljanske papirje takoj odvzeti.

Zadržna Zveza

Slovenska Delavska Zadržna Zveza naznanja, da se vrši redna letna seja v torek, 20. januarja, ob 8. uri zvečer v prostorih S. D. Z. Z. Več problemov je na vrsti, kot tudi volitev novega odbora za leto 1931.

Senatna zbornica je glasovala \$25,000,000 pod- pore Rdečemu Križu

Washington, 18. januarja. — Kljub protestu od strani predsednika Hooverja, ko republikanci v senatu niti pričakovali niso, je senatna zbornica z veliko večino odglasovala, da se podeli iz blagajne Zedinjenih držav \$25,000,000 Amerškemu Rdečemu Križu, kateri denar je namenjen za podporo stradalim Amerikancem, ki so prišli radi gospodarske krize v pomanjkanje. Voditelji senatne zbornice so na povelje predsednika Hooverja skušali preprečiti glasovanje, toda bili so v taki manjšini, da je bil predsednik senatne zbornice, podpredsednik Curtis, prisiljen dati predlog na glasovanje. Republikanski senatorji, ki so hoteli preprečiti glasovanje glede \$25,000,000 podpore, so se nahajali ob času, ki je bil odločen za glasovanje, v svojih sobah, ali so se pa pogovarjali s svojimi kolegi v zbornici, ter so popolnoma preslišali govor podpredsednika Curtisa, ki je dal predlog na glasovanje. Predlog je bil sprejet z veliko večino v silno jezo republikancev, ki so točki s pestmi po mizi, toda si niso mogli pomagati. Demokratiški senatorji v zbornici, ki so si največ prizadevali za predlog, so govorili, da če je Amerika dala stradalim Rusom \$100,000,000 podpore, v času, ko je v Rusiji vladala lakota in pomanjkanje, zakaj ne bi dala vlada Zedinjenih držav \$25,000,000 stradalim Amerikancem, ko je vendar znano, da je dovolj denarja v blagajni Zedinjenih držav. To je potegnili, in glasovalo se je takoj za \$25,000,000 podpore. Kako se bo ta denar razdelil, doslej še ni znano.

Tudi na Japonskem delavci hudo stradajo

Tokio, 18. januarja. — Poročila iz vseh krajev Japonske naznanjajo, da ljudje v tem času mnogo trpijo radi silne gospodarske depresije, ki se je polotila tudi Japonske. Nobenih podpornih organizacij nimajo ustanovljenih, da bi vsaj začasno preskrbele za lačne in za potrebne. Zbirajo se prostovoljni doneski. Rdeči Križ je postavil tisoče šotorov, kjer dobijo streho ljudje, ki so brez vsakih sredstev.

Požar

Nekako ob 4. uri v nedeljo popoldne je nastal v hiši Mr. Jack Nagode-ta, 1069 E. 66th St. cegenj. Ogenj je nastal zadaj v pritličju, kjer stanuje Mr. Steve Struhar. Vnelo se je od plina v tanku, kjer se greje voda. Imenovani je v stanovanju spal z otrokom in ni opazil, da so že ognjegasci dospeli. V gorečem stanovanju je bil tudi pes, ki se je skoraj zadušil od dima. Ognjegasci so ga zopet spravili k življenju, toda pes je zgubil dar lajanja. V pritličju prednjega stanovanja biva Mr. Louis Perme z družino. Ko je gorelo, so bili slednji odsotni. Le takojšnji pomoči ognjegascev se je zavarovati, da ni zgorela vsa hiša. Škoda se ceni na okoli \$500.00.

Budimpešta, 17. januarja. — Ogrska vlada je sprejela nove postavbe, glasom katerih bo jako težko dobiti ločitev zakona. Ločitev bo dovoljena le redko.

Senat je začel preiskovati cene živilom. Kruh in sladkor na vrsti

Washington, 17. januarja. — Senatna zbornica Zedinjenih držav je začela s preiskavo glede cen živilom. Kruh in sladkor bosta prva na vrsti. Mnogo senatorjev je mišljenja, da se danes živila v Zedinjenih državah predrago prodajajo, in da je na vsak način potrebna preiskava. Senator Capper iz Kansasa je bil imenovan za načelnika preiskovalnega odbora, ki se podaja na delo v ponedeljek. Odbor senata, ki je imel nalogo preiskovati današnje cene živilom, je dobil od senatne zbornice naročilo, da dožene, zakaj se cena kruhu ni znižala, dočim je znano, da se moka ni še nikdar tako poceni prodajala kot v teh časih. Senat je ta predlog sprejel brez vsake debate. \$15.000 je bilo dovoljeno od senatne zbornice za stroške preiskave. Senator Capper, načelnik preiskovalnega odbora, je izjavil, da ne bo preiskoval samo cene kruha in sladkorja, pač pa tudi cene mesa. Pri tem pa se ne gre za male trgovce, pač pa je preiskava naperjena proti velikim kompanijam, ki na umetni način držijo cene visoko in prodajajo na debelo malim trgovcem, ki si v takem slučaju ne morejo pomagati. Zaslišani bodo voditelji velikih podjetij, ki bodo morali natanko povedati vzroke, zakaj držijo cene tako visoko. V preiskovalnem senatnem odboru so zastopani tako demokrati kot republikanci.

Milijonar ubit potom padca skozi okno

Chicago, 17. januarja. Edson White, 57 let star, je bil ubit, ko je padel skozi okno v sedmem nadstropju poslopja, kjer je stanoval. White je predsednik poznane mesarskega podjetja Armour & Co.

Sta pobila vso svojo družino in sorodnike

Luck, Poljska, 17. januarja. Dva brata, katerima je oče zagrozil, da ju bo razdedinil, ker sta se neoprestano potepala po svetu, sta danes pomorila vse svoje bližnje in daljne sorodnike. Ubila sta 17 oseb.

"Valenska svatba"

V nedeljo, 25. januarja, vprizori dramsko društvo Ivan Cankar sijajno dramo "Valenska svatba," ki bo skoro največja vprizoritev sezone. Igra sama je skozi zanimiva in napeta, grestopnema kvišku ter doseže obsekov v sodni dvorani. Eden obtožuje, drugi zgovarja mlado obtoženo ciganko, da je v poročni noči zastrupila svojega ženina, bogatega grofa. Po dolgem času bo zopet igrala, in sicer glavno vlogo, Mrs. Truger. Nastopijo tudi Mr. Vatro Grill, Mr. Truger, Miss Anna Junkar, Mrs. Močnik in nad 50 drugih igralcev. Igro režira Mr. Steblaj. Pričetek točno ob 2. uri in ob 7.30 zvečer. Vstopnice so za zvečer rezervirane ter se dobe pri Mary Kushlan v Slov. Narodnem Domu.

Direktorska seja

V torek, 20. januarja, se vrši seja direktorja S. N. D. Volilo se bo odbor za tekoče leto. Vse stare in novoizvoljene direktorje se poziva, da se gotovo udeležijo te seje. Pričetek točno ob 8. uri zvečer. — Tajnik.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto ...\$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljke naslovite: Ameriška Domovina,
4117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 6628.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

88

No. 15, Mon., Jan. 19th, 1931.

Neroden inženir

Ne samo v Ameriki, pač pa po vsem svetu, izvzemši mogoče Francijo, kjer se pa v zadnjem času tudi pojavlja brezposelnost, so gospodarske razmere danes take, da jih je težko primerjati krizam prejšnjih let. Vse godrnja, vse zabavlja, dela ni, zaslužka ni, in posledica tega je, da tudi živahne trgovine ni.

Nas, ki živimo v Ameriki, seveda ne zanima v prvi vrsti gospodarska depresija v tujih deželah, zanimamo se pa za brezposelnost, ki jo čutimo tu v Zedinjenih državah, kjer živimo in stanujemo.

V resnici se mora dati priznanje posameznim mestom in državam, ki se po svoji najboljši moči trudijo, da dobijo ro ali ono delo za svoje brezposelne. Milijone dolarjev se je že potrošilo od strani mest in držav, da se ali preskrbi delo za brezposelne, ali pa da se slednjim pomaga na ta ali oni način skozi življenje.

V vsem tem času pa zvezna republikanska vlada še ni ganila z mezincem, da bi kaj pripomogla. Ne samo to, pač pa nasprotno. Zvezna vlada, potem svojih raznih uradov, naravnost zadržuje delo, za katerega je že dovoljen denar.

En sam primer imamo v Clevelandu: Že leta 1928 je zvezni kongres dovolil \$3,000,000.00, da se zgradi novo pošto postopje v Clevelandu. In danes nimajo še niti zemljišča kupljenega, kjer bo to postopje stalo, kaj šele, da bi začeli z delom. Taka je uspešna republikanska uprava.

Nad \$350,000,000 je na razpolago za razna javna zvezna dela po vsej deželi. In nikjer se ne dela ničesar. V kongresu imajo predloge za pomoč tu ali tam, pa kakor hitro namerava kongres kaj dovoliti v pomoč brezposelnim, je že predsednik Hoover na delu, ki, ali protestira proti pomoči ali pa pravi, da bo vetiral predlog, kakor hitro dospe v njegov urad.

Dejstvo je, da je predsednik Hoover po poklicu inženir, toda, če je izvrsten inženir v svojem poklicu, bi mnogo bolj storil, da bi tam ostal, kot pa da bi kandidiral za predsednika Zedinjenih držav. Kajti zavezil je gospodarsko politiko Zedinjenih držav tako imenitno, da je niti najboljši ekonomisti ne morejo spraviti na pravo pot.

Ali delajo republikanci vse to nalašč, ali so prisiljeni k temu, o tem je prav težko govoriti ali pisati. Na vsak način ima republikanska stranka v svojem današnjem načelniku silovito nerodnega inženirja, predsednika Hooverja.

Že dva meseca se vrši boj med kongresom in med Hooverjem. V kongresu prevladuje republikanska večina, in ravno tako je tudi Hoover republikanec. Pa vleče kongres na eno stran, v pomoč brezposelnim, dočim Hoover se brani z vsemi štirimi, da kongres ne bi pripoznal, da vlada v Zedinjenih državah brezposelnost. Izjavil je zaporedoma, da bo prepovedal vsako postavbo, ki bi ciljala za tem, da se pomaga brezposelnim.

Očitno je, da predsednik Hoover ne želi več, da bi bil izvoljen. Ker če bi cikal na ponovno izvolitev, tedaj ne bi samo grozil, da bo ustavil podporo brezposelnim, pač pa bi celo kongres naganjal, da dovoli čimveč denarja v podporo brezposelnim in bi sam skušal, s svojo ogromno močjo in avtoriteto, zboljšati gospodarski položaj dežele.

Hoover je silno neroden predsednik Zedinjenih držav. Gotovo je, da bi bil boljši inženir kot je predsednik. In tudi govoriti zna bolje kot pa svoje besede izpolniti. Kot predsednik kandidat je Hoover obljuboval zlate čase. Zagotovil nas je, da bomo imeli najfinejšo prosperiteto, ako njega izvolimo.

In izvoljen je bil. Pa cmokamo danes v ustih in iščemo one prosperitete, katero smo imeli, ko je bil demokrat Woodrow Wilson predsednik Zedinjenih držav.

D O P I S I

Cleveland (Collinwood), O. Prosim, g. urednik, da priobčiteh par vrstic, ker se ne morem premagati, da ne bi odgovorila na dopis v Vašem listu z dne 9. januarja, podpisane od Frank in Mary Glavan. V tistem članku želi Mrs. Glavan dokazati, da je čisto nedolžna žrtev in da trpi vse gorje in sramoto radi podlega obrekovanja od strani govtovih oseb. Zato moram resnično na ljubo povedati Mrs. Glavan, če tega sama ne ve, da si je vsega sama kriva in nihče drugi. Ako bi Mrs. Glavan vršila tajniške posle točno in vestno, ne bi imel nihče povoda ali vzroka postaviti Vas v sramoto. Ker ste pa zanemarjali svoj posel, je pa bila dolžnost onih oseb, katerim očitajte vse zlo, da so se

potegnile za korist društva in prinesle na dan stvari, katere bi morale prinesiti že kdaj poprej. Vprašam Vas, Mrs. Glavan, kdo je bil prej kriv Vašega uboštva; osebe, katere dolžite, Vam niso nič vzele, pomagale pa veliko v času Vaše bolezni, ko so dotične osebe še z Vami sestrsko delovale. Ali vam niso tiste, katere dolžite vsega zla, prav sestrsko pomagale v času Vaše bolezni in nabrale denar in obleko za Vas in družino in Vam napravile veliko drugih uslug, na katere ne verjamem, da ste že pozabili? Pregovor pravi: kdor visoko leži, nizko sede.

Pozdrav vsem čitateljem Ameriške Domovine, listu pa želim mnogo novih naročnikov. Margaret Poznič.

LEPA HVALA

V svojo dolžnost si štejem, da izrečem na tem mestu najiskrenejšo zahvalo vsem dragim rojakom, prijateljem in znancem, ki so mi ob priliki moje neprickovane obolevosti izkazali toliko odkritosrčnega sočutja in naklonjenosti. Preveč bi bilo navajati na tem mestu vsakega posebej! Moram pa izreči javno najglobljejo zahvalo družini Rudolfa Perdanovi, katere mi je v najtežjih in najhujših urah moje bolezni tako požrtvovalno in z vso ljubeznijo stregla in z nadvse skrbnim negovanjem pripomogla k tako hitremu okrevanju.

Globoko zahvalo sem dolžan vsem številnim obiskovalcem v bolnici in na domu, ki so mi s svojimi poseti lajšali bridke dneve v tujini. Nadalje tišočera zahvala vsem neštevilnim darovalcem prekrasne cvetja, s katerim ste spremenili moje bolniško sobo v pravcati raj. Hvala vsem za mnogotere darove, za pismena in brzojavna sožalja. Uveril sem se, da moji dragi rojaki niso zapustili svojega brata v dnevih nesreče v tujini. Zato kličem vsakemu posebej in vsem — tišočera hvala!

Svetozar Banovec,
operni in koncertni pevec.

SPOŠTUJMO SVOJE TRGOVCE

Velika clevelandška slovenska naselbina je res ponos vseh Jugoslovanov širom Zedinjenih držav. Po drugih slovenskih naselbinah nas imenujejo: slovenska ameriška metropola.

Naših slovenskih trgovin je med nami okrog 500. Kras in ugled ter jedro trgovine in ljudstva je pristno slovenska banka, The North American Trust Co. Glavni njen urad je na 62. cesti in St. Clair Ave. Ta naš zavod se je pridružil največjim bankam, oziroma se je postavil na isto višino s tem, da je dobil naslov "trust banka." Ta naša mogočna denarna trdnjava skrbno pazi na nas Slovence, odnosno Jugoslovane. To je naša narodna mati: uči nas hraniti, zaupno njej lahko brez skrbi izročimo svoje prihranke. Daje nam nasvete v vseh mogočih slučajih v domačem materinem jeziku. Ima najbolj zanesljive zveze s staro domovino; kadar kdo pošilja denar svoj-

cem v domovino potom te banke, je lahko brez skrbi, da bo točno in pošteno postrežen.

Imamo pa še vedno med nami ljudi, ki se sicer radi postavljajo s svojo narodnostjo, denar pa nosijo v tuje banke. Ali je to narodna zavest? Le izprašajmo svojo vest in priznati bomo morali, da velikokrat grešimo, ko hodimo v tuje trgovine. S tem povzročimo bolečine svojemu narodnemu telesu. Prej ali slej pride lahko kdo izmed vas v zadrego, potem pa pricaplja s povešenimi očmi in prosi podpore ali posojila. Dokler pa dela in dobro zasluži, pa hodi in zapravlja vse v tuji trgovini. Je li to prav?

Bodimo ugleden, zdrav slovenski narod. Tujce spoštujmo, toda — sebe ljubimo in skrbimo še za večji napredek in ugled naše clevelandške slovenske metropole, kajti le v slogi je moč.

A. J.

Od Soče do Jadrana

Protituberkulozni konsorcij v tržaški pokrajini ima dispenzarje v Trstu, Miljah, Tržiču in Gratežu. Vsi imajo polno delo. Tako je bilo lani do konca oktobra v dispenzariju v ulici Fr. Crispi v Trstu zdravniško pregledanih 2106 oseb, težko jetičnih je bilo 595. Za slovenski del dežele deluje avtomobilni dispenzar. Obiskane so bile v desetih mesecih večkrat vse občine v pokrajini. Pregledanih je bilo v tem času 6343 oseb in tudi mnogi šolski otroci. Jetika je bila ugotovljena pri 399 oseb. Najbolj je razširjena jetika v Trstu, kjer je njeno umazano in gnilo staro mesto. Konsorcij je pošiljal bolnike v razna kopališča in okrevališča. Cvetlični dan je prinesel konsorciju 67,348 lir.

Leta 1925 je bil ustanovljen konsorcij za pogozdovanje Krasa med Trstom in enajstimi občinami. Deloval pa ni, dasi je imel na razpolago 140,000 lir. Sedaj se baje pripravlja na obsežno pogozdovanje 3000 ha golega Krasa in treba bo dela 30 do 35 let, da bo končano. Na leto se pogozdi 80 do 100 ha. Stroškov za pogozditev enega ha bo po kakovosti terena 1683-2235 lir. Konsorcij, ki ga podpirata tudi država in tržaška pokrajina, bo imel baje dovolj sredstev, da bo nadaljeval pogozdovanje, dokler ne bo ves Kras tako lep in zelen, kakor je Lipica. V tržaški pokrajini je 128 tišoč ha zemlje, z gozdom je pokritih 30,500 ha. Gozdni milici je naročeno strogo nadzorovanje gozdov in nasadov.

"La Porta Orientale" (Vzhodna vrata), se imenuje revija, ki jo bo izdajalo združenje juljskih in dalmatinskih dobrovoljcev. Izhajala bo mesečno in sto straneh in se bo bavila z vsemi problemi pokrajina na vzhodnem bregu Jadrana. Naznanilo poudarja, da je zgodovina Primorja in Dalmacije še premalo obdelana.

V tržaškem občinskem svetu je naznanil župan dr. Pitacco, da se mu je posrečilo skleniti na-

jemninsko pogodbo za dobo pet let z družbo, ki je lastnica poslopja v ulici Giuliani, kjer je imela svoj sedež ukijena slovenska šola, da se priredi to poslopje za javno ljudsko šolo. Najemnina znaša 45,000 letno in za inventar treba plačati vsako leto 15,000 lir. Tako ne bo treba mestu zidati novega obsežnega šolskega poslopja v šentjakiškem okolju.

Služba prvega občinskega tajnika v Trstu je bila razpisana že pred več meseci. Dobil jo je sedaj dr. Rino Magnani, bivši občinski tajnik v Piacenzi. Tako je prišel v tržaški občinski urad nov regnicolo, dasi je bilo za razpisano mesto dovolj domačih sposobnih kompetentov.

V Trstu, v Puli in v Gorici zapirajo oblačiti trgovine za več dni za kazni, ker se ne drže znižanih cen. To so večinoma trgovci, katerim ne gre dobro, pa čutijo, da jih vodi novo znižanje cen v konkurz. Posebno trda prede trgovcem v Gorici, odkoder gospoduje deželni vođa fašistični tajnik Avenanti. Gorška trgovina je navezana zgolj na slovenske dežele, kateri pa se izogiba mesta, kolikor le morejo. Fašistični bič, zavijten na Slovence, udari vselej nazaj na mesto in gorški trgovci in obrtniki poznajo predobro, to za nje bridko resnico.

Listi poročajo o razpravi proti goriškemu tiskarnarju Ludviku Lukežiču - Lucchesiju, ki je bil obtožen poskušane sleparije v škodo nekaterih slovenskih občin. Ko je Lukežič postal Lucchesi in se je Narodna tiskarna prekrstila v "Tipografia Nazionale", so mu šli fašistični voditelji na roko in moč je dobavljali občinam tiskovine. Pokazalo se je, da je tiskovine preveč in da računi niso točni. Tiskarnar je bil v Gorici po dolgi razpravi oproščen obtožbe, češ, da ni zagrešil nikakega kaznivega dejanja. Državno pravdnistvo se je pritožilo proti oprostiti razsodbi in vršila se je te dni druga razprava pred prizivnim sodiščem v Trstu, pri kateri je bil zo-

pet oproščen obtožbe.

V Trstu so ustanovili peto legijo milice za zračno deželno obrambo. Dosedanje vezbanje v zračni obrambi se je vršilo ob nedeljah in fašistični tisk hvali dobrovoljce, avantgardiste in tudi druge meščane, ki so se ga udeležili v obilnem številu. Naznanilo razlaga važnost zračne obrambe ob meji izvajajoč, da prinesejo zračni napadi lahko

Manica Komanova:

SPOZNANJE

Oče Piškur, štiridesetpetleten možakar, visoke postave in koščen v obraz, je pravkar pospravil svetonočno večerjo, solato in ohlajene kuhane hruške, ko je stopila predenj njegova zakonika družica, mala in suhotna ženica, in ga vprašala nekako boječe:

"Ali je bilo dobro? Veš, nocoj ti nisem smela postreči z gorko večerjo, ker je božični večer."

"M-he-hm," je zahreščal Piškur in bolj z mahljajem roke nego z glasom dal vedeti, da je zadovoljen. Nato je vstal, poiskal suknjič in klobuk, se mimogrede ozrl v kot, kjer so njegovi trije otročki pripravljali jaslice, in se podal iz hiše. Ženica je urno smuknila za njim in ga zastavila v veži: "I, kam pa greš?" Mož jo je pogledal začuden:

"Kam — saj veš kam. Na četrtinko, pravzaprav na pomenek."

"Pa nocoj? Rajši bi ostal doma, pri meni, pri otrocih."

"No, no! Do polnoči je še tri ure. Kaj naj bi počel doma? Otroci se kratkočasijo z jaslicami, ti imaš svoja opravila, čisto lahko me pogrešite. Sicer bom pa itak kmalu nazaj."

"Narobe je res" je bolestno vzdihnila žena. "Menda le-ti lahko pogrešiš nas vse, otroke in mene."

Ta očitek, četudi izrečen s tihim, plahim glasom, je zadel moža v živo. Razkoračil se je na široko in zamahnil z roko po zraku. Trdo, osorno mu je bruhnilo iz ust:

"Žena, kakšna si nocoj? Ne razumem te. Kaj pa še hočeš od mene! Ali ne garam iz dneva v dan, iz leta v leto kakor živina! In ne samo zase nego za vas vse. Kar je moje, je vedno tudi tvoje, in še nikoli te nisem vprašal, kam in kako si obrnila kraja. Če smo kdaj zmogli kaj boljšega za prigrizek, jedli smo vsi, če je bil pa v skledi samo močnik in krompir, sem ga z vami vred natepal tudi jaz. Nikdar nisem godrnjal in zahteval kakega pribojčka. Ne popivam, kakor delajo to mnogi drugi, če pa stopim tualitam v gostilno, grem, kakor rečeno, več zaradi pomenka kakor pa zaradi tistih kapljic vina. Zdjaj pa naenkrat tako očitanje."

Žena je uvidela, da mož govori resnico. Pogled ji je šinil na njegovo, od skrbi nagubano čelo in se ustavil na moževih koščatih in žuljavih rokah. Zasmilil se ji je v srce. Skesano in s solznimi očmi ga je zaprosila:

"Janez, nisem mislila tako. Ne bodi hud! Veš, želela sem, tako vroče sem želela, da bi bili nocoj vsi skupaj. Zdi se mi, da bi bilo to nekaj nebeškega, nekaj — pa saj ne morem, ne znam ti povedati, kakor bi rada. Očitati ti pa res nimam kaj, zato mi ne zameri za tiste besede! Le pojdi v gostilno, le pojdi! Samo hud ne bodi name! Jeli, da nisi!"

Piškur je bil, kakor večina priprostitih ljudi, na zunaj trd in grčav, sicer pa dober in mehak človek. Ko je videl pred seboj svojo ženo, vso revno, skrušeno in topečo se v solzah, se mu je namah začelo tajati okrog srca. V gostilno bi zdaj ne bil šel za noben denar. Bil je čudno poražen. A sram ga je bilo svojih srčnih čutil in da bi se ne izdal, je kolovratil v hlev in se precej časa mudil tam.

Piškurjevi otroci so ravno prav glasno prepevali tisto: "Sveta noč, blažena noč..." ko

katastrofo, ako ne bi bili pravčasno odbiti.

"Milizia Fascista" svari one delodajalce, ki ovirajo svoje namene, kateri so uvrščeni v milico, o izvrševanju dolžnosti, ki jih jim nalaga fašistična organizacija. Napoveduje jim, da bo oblast nastopila proti njim z vso strogostjo zakona, kakor tudi proti onim, ki hočejo preprečiti predvojaško vezbanje namencev.

je stopil v hišo oče.

Naenkrat je utihnilo vse. Sicer se ne more trditi, da bi bil Piškur s svojo dečo ravnal preostrogo ali celo surovo, vendar so imeli otroci radi njegove redkosebenečnosti in mrkosti nekak strah pred njim. Zato so bili v njegovi prisotnosti vedno zelo molčeči.

"Čemu ste se ustavili sredi pesmi? Zapojte dalje, do konca, alo!"

Otroci so se ozrli v očeta in zazijali od začudenja. Da bi bil očka kdaj tako vedrega lica in da bi jim velel peti — naka, tega še ni bilo.

"Nu, kaj zijate? Dajmo, zapojmo, no!"

Sedaj šele se je deca ojunčila in zapela nanovo. A čudo, prečudo, z njimi je pel tudi oče.

Ko so odpeli, se je oče usedel na stolec, vzel najmlajšega na kolena, ga uščkal in se šalil z njim.

Ostala dva, enajstletni Janezek in leto mlajša Minka, si nista posebno belila glavice, odkod ta izprememba pri roditelju. Vedela sta le, da je očka nocoj ves drugačen, in to jima je bilo dovolj. Približala sta se mu zaupno in kakor da bi hotela nadomestiti za vse zamujeno, sta ga začela božati, cukati in izpraševati o vsem mogočem. Očka pa se je smejal, odgovarjal, pripovedoval o svoji mladosti ter jim povedal več lepih pravljic.

Mamica pa, ki je imela tisti večer pred otroki mir kakor še nikoli, se je topila v blaženosti. Plaho in kakor v bojazni, da ne bi skalila prazničnega razpoloženja, je prišla moža za ramo:

"Janez, ali naj pošljem po četrtinko vina?"

"Ni treba, saj imamo hruševko" je odgovoril mož in, kot bi se še vedno nekoliko sramoval pred ženo, je urno zgrabil petletnega Jožka in ga dvignil visoko v zrak.

A bil je zadovoljen in zelo srecen. Saj mu je ta večer prišlo spoznanje, da je kljub svoji brigi za družino vendar le veliko grešil. Res, trpel, delal je in se trudil vse življenje. Za ženo in otroke je dal vso svojo moč, svojo energijo, svojo kri. Vse, vse jim je dal, le nekaj jim ni znal nuditi, svoje duše in svojega srca. In to je bilo tisto, ki je kakor nekaj tujega ležalo med njim in družino. Ta večer pa je začutil, da je tisto tuje izginilo, se razblinilo, in zdelo se mu je, da se je prerodil v čisto drugo novo življenje.

Srečni, kakor še nikoli prej, so Piškurjevi obhajali tisto božično noč...

ŽENSKI MOZGANI

V nasprotju z marsikaterimi drugimi znanstveniki je dospel dr. James Papix v New Yorku po dolgoletnem raziskovanju do zaključka, da ne obstoji vsaj v področju Zedinjenih držav nobena bistvena razlika med moškimi in ženskimi mozgani. Seveda ni mogoče trditi, da bi si bili popolnoma slični. Posamezni deli možganov so bolj razviti pri moških in drugi nasprotno pri ženskah. A v splošnem ne nudita teža in ustroj nobenih dokazov za prednost moških možganov. Moderna znanost pa lahko črta starokopitni nazor o boljši kakovosti moških možganov in torej večji razumnosti moškega spola.

Če vrjamate, al' pa ne.

Tukaj pošilja Mrs. Kic prapršan mlatičem:

"Halo, mlatiči! Kako se le mlati? Se že kaj potite? Ali je že kateremu cepec prelomil ali goža pretrgala? Kakšne boljše za mlait — suhe ali bele? Ali bo kaj scope? Može če imate prehude cepce in se vse zdrobilo, ter bo sama slat ostala. Bolj polahko mlatite, se zrne ne zdrobi, ker potem bo zanič za seme. Demshar "vestsajda" pravi, da mi bo pokazal; pa ne vem: ali cepce ali ročnike. Pa se ne bojim. Z pet drugi pravi, da iz dedcev bo prediva. Ja, ja, saj vem, se ne bo dobilo dosti pridla njih. S trlicami pa vseeno čnemo enkrat po mlačvi. Zdrav!"

△

"Predragi ženski spol (in mi ni)! Nekaj imam na sru dolgo časa, da bi vas rada vprašala, namreč: kdo pa je ta Jaka, ki se toliko o njem piše in ber. Mogoče ga katera izmed vas zna osebo? Jaz imam slika njegovo sliko, ki je bila enkrat priobčena v Ameriški Domovi ni že pred leti. Posnet je bil kje na cesti pod cestno svetilko. Slika se mi je videla, da je nitno narejena, samo svetilka mu je nekoliko obmajala in sknila. Seve, sedaj po vojski vse bolj "švih" narejeno in ka stvar se rada ukri. Ali to tisti Jaka, ki poje o njem sem:

Lani sem plela majeron, letos pa še kopriv ne bom; zavoljo koga, zavoljo koga, zavoljo tega Jakata.

Lani so rekli: pojdi pit, letos pa: pojdi se solit; zavoljo koga, zavoljo koga, zavoljo tega Jakata.

No, sedaj vidite, kakšen je on. Treba je le dognati, če on res pravi junak te pesmi, je, potem pa po njem, saj vidite da nima nobenega srca. Kar v njim iz te kolone! Res je ta fletno za brati, kar ta mračni napiše za kolono, pa moramo misliti na ono revico, ki bo daj koprive plela. Veste da niso pesmi zastojni zložili; zavoljo pa kakemu Lojzetu, Franču ali Janezu ne? Če pa on ni tisti Jaka, ki ga ta pesem opel naj nam pa to dokaže in ga niso pustile v miru in se ne bo razburjale, če nismo v nobi nevarnosti. Lep pozdrav vse v tej koloni, ki tako spretno čeejo pero! — Oprezna stara ma.

△

Pravijo, da je žena polovica od svojega moža in sicer lep ali pa boljša polovica. Kdo ta patent pogruntal, ne vem, tudi ne vem, katera moževa polovica je: zgornja, ali spodnja. No, pa recimo, da je polovica svojega moža. Kaj če se mož še enkrat poroči, vzame nova žena možu še drugo polovico? Potem pa ne ostaja od takega moža nič, bi jaz mislil.

△

Če je bil kak mož zvest svoji ženi, ta je bil, ki se o njem kaj bere. Janez, ki se je oženil je nekaj dni po poroki peljal njivo gnoj in je vzelo ženo s seboj da bi mu pomagala držati v da se ne bi prevrnili. Ker pa bila dosti močna, se je voz z njim vred zvrnil nanjo. Ko mož to videl, je začel na vse glavo klicati sosede na pomoč. Tekla sta dva možaka, videla no v gnoju in se začudila možu "Zakaj pa že nisi sam pomagal ženi izpod voza?"

"Nisem si upal, ker bi preml prisegel. Ob poroki sem ni pri oltarju prisegel, da ji bo v sili stal ob strani, in tako tudi stojim — prav ob njeni strani."

Josip Grdina:

SPOMINI NA OSVOBOJENJE KOROŠKE

Zmočil mi jo je bil dež in mesto da bi jo bil takoj očistil, sem pa kar pozabil nanjo. Skrbelo me je, ko sem stal v vrsti s tako puško. Kaj bo rekel poročnik? Ko pride do mene, jo dvigne proti solcu in pogleda skozi cev. Dene jo nazaj, potem pa reče: "Pa si upate s tako puško pred mene? Vi, Grdina, bivši avstrijski vojak, pa tako puško! Ali veste, kakšna kazen je bila, ako niste imeli snažne puške? Kar takoj jo sčistite in potem prinesite meni v pregled!"

Kar zginitil sem ž njo in šel, da jo očistim. Grem tja, kjer smo bili nastanjeni in se pripravim na delo, ko pride k meni topničar Vrečar in pravi: "Jože, daj meni puško, boš videl, kako bo naglo čista!" Dam mu jo, potem me pa vpraša, če imam kaj ostrih nabojev. Dam mu jih nekaj in on gre s puško ven in kmalu zaslišim zamolke — paf, paf. Vrečar pride nazaj, mi izroči puško in reče: "Pa sedaj pogledaj kar binko, boš videl, kako se sveti!" Pogledam jo in se je res kar bliščalo v cevi. Potem mi pa Vrečar razloži, da je dal dva ostraba naboja v puško, potisnil cev v gnoj in sprožil. Strel so očistili puško, gnoj je pa oglušil strel. Namažem jo in jo nesem poročniku, ki me je sedaj pohvalil, da je puška lepo čista. Odslej nisem imel nikdar več umazane puške.

Tak je bil poročnik Zajc, ki ni maral delati neprilike vojakom, čeprav smo včasih zaslužili kak ukor. Vsi smo ga spoštovali, ker je bil res spoštovanja vreden. Dogodek v cerkvi ei sv. Urbana nam je vsem ostal v spominu in nikdar več se ni kdokoli podstopil kaj takega napravi.

Fantje se včasih spozabijo, zlasti če so dobro razpoloženi. Tudi omenjeni dogodek smo pozabili in nikdar ga nismo jemali v misel, ker iz take stvari pri- de rada mržnja, če se komu kaj predbaciva. Kakor da se ni nič zgodilo, krenemo čez mal mostič k nekemu kmetu ob robu gozda. Šli smo si gasit žejo, ker je bil tisti dan izredno vroč, da je od topov kar žarelo. Pustili smo stražo pri topovih, da jih kdo ne ukrade. Dotični kmet je bil zekradu. Topovih smo se brzdali, da ne napravimo kake neumnosti, ker bi to potem Nemci najmanj stokrat povečali, kar bi škodovalo ugledu jugoslovanskih čet. Star mož pride odpret, ki se je tresel kot šiba na vodi. Za njim je prišla vsa preplašena tudi njegova žena. Bala sta se najbrže, da bomo žnjima obračunali. Toda kmalu sta se prepričala, da se nas ni treba bati.

"Imate kaj kruha?" vprašamo. Mož si ni upal taji in kmalu smo kupili kruh, ga podšeno plačali, potem pa razdelili otrokom, kateri so se nam lepo zahvaljevali. Pek se je kmalu umiril, ko je videl, da Jugoslovani nismo nikake zverine. Silil se je, da bi govoril slovensko, pa ni šlo. Pa je mešal slovensko in nemščino nekako takole: En pisal počakn, ne morem vsem geben. Koroški Nemci bi se bili lahko naučili slovensčine, pa se jim je zdelo preveč poniževalna in so mislili, da je nemški jezik edino zveličavni. Zraven so pa še zaničevali slovenski jezik in ga zatirali, kjer so le mogli. Pozabili so, da kolikor jeziki kov znaš, toliko mož veljaš!

Ko smo odpravili pri peku, smo se podali h kosilu, ki nas je čakalo pod košatimi prevajalskimi kostanji. Kmalu zatem je prišel še drugi oddelek naše baterije z nadporočnikom Juvancem. Uro pozneje smo že marširali v Pliberk, kjer pa se nismo nič ustavili. V Pliberku nisem opazil tistega navdušenja za nas, kot smo ga videli v Prevaljah. Najbrže so bili Nemci tam v večini. Ustavili smo se pa v prvi vasi za Pliberkom in tam smo bili zopet navdušeno sprejeti. Prebivalci so razobesili zastave in dekleta so nam

Guštajn. Rešili ste nas s svojimi topovi. Jaz sem dobil kroglo v glavo, ki se je pa odbila od moje železne čelade."

"Dobro, da si jo imel na glavi," pripomnim.

"Kaj misliš, da bom gologlav na vojsko hodil," pripomni Lovro smeje. Potem nam je povedal, da so zajeli mnogo nemških vojakov, topov in municije. Z ujetimi Nemci so ravnali lepo, ne pa tako kot oni z našimi vojniki, ko so jih polovico pobili, druge pa neusmiljeno pretepli.

Pozno v noč smo pili sadjevec, peli in vriskali. Bil je res lep večer, kakoršnih se v življenju malo sreča.

Druge jutro, 29. maja na praznik Vnebohoda, smo takoj po zajetku odrinili z našimi topovi naprej. Bil je lep dan, ko smo se pomikali po cesti s svojimi okinčanimi topovi proti Guštajnu, kamor smo še včeraj streljali. Po poti smo videli učinke našega včerajšnjega streljanja: razbite strojne puške in topove, ter cele skladišnice granat in šrapnelov, ki so bili namenjeni nam. Šli smo neovirano skozi Guštajn in potem dalje v Prevalje.

Zavedni koroški Slovenci so nas navdušeno pozdravljali, v Prevaljah so vihrale zastave nam v pozdrav, ljudje so pa vzklikali: "Živela Jugoslavija!" Kar presenečeni smo bili nad takim navdušenjem za Jugoslavi-jo. Škoda bi bilo tega ljudstva, da bi ga tlačil tuje.

V Prevaljah nam pridejo na-proti otroci, ki so nam pričeli v lepi slovenski tožiti, kako hudobni so Nemci. "Stric," so rekli, "vi ne veste, kako hudobni so Nemci. Mi smo lačni, tamle pa imajo pekarijo in imajo dosti kruha, pa ga nam nečijo niti za denar prodati, ker smo Slovenci. Nemcem ga dajo pa zastonj, kolikor ga hočejo!"

Četovodja Čenčič pa zagrmil: "Kaj, Nemci vam nečijo prodati kruha? Nemcem ga dajo pa zastonj? Kje je tista pekarija?" Otroci nas peljejo tje, pa so bili vrata zaklenjena. Eden udari s puškinim kopitom ob vrata. "Odpri!" Dasi smo bili razjarjeni, ko s m o č u l i, kako so Nemci postopali z našim narodom, vendar smo se brzdali, da ne napravimo kake neumnosti, ker bi to potem Nemci najmanj stokrat povečali, kar bi škodovalo ugledu jugoslovanskih čet. Star mož pride odpret, ki se je tresel kot šiba na vodi. Za njim je prišla vsa preplašena tudi njegova žena. Bala sta se najbrže, da bomo žnjima obračunali. Toda kmalu sta se prepričala, da se nas ni treba bati.

"Imate kaj kruha?" vprašamo. Mož si ni upal taji in kmalu smo kupili kruh, ga podšeno plačali, potem pa razdelili otrokom, kateri so se nam lepo zahvaljevali. Pek se je kmalu umiril, ko je videl, da Jugoslovani nismo nikake zverine. Silil se je, da bi govoril slovensko, pa ni šlo. Pa je mešal slovensko in nemščino nekako takole: En pisal počakn, ne morem vsem geben. Koroški Nemci bi se bili lahko naučili slovensčine, pa se jim je zdelo preveč poniževalna in so mislili, da je nemški jezik edino zveličavni. Zraven so pa še zaničevali slovenski jezik in ga zatirali, kjer so le mogli. Pozabili so, da kolikor jeziki kov znaš, toliko mož veljaš!

Ko smo odpravili pri peku, smo se podali h kosilu, ki nas je čakalo pod košatimi prevajalskimi kostanji. Kmalu zatem je prišel še drugi oddelek naše baterije z nadporočnikom Juvancem. Uro pozneje smo že marširali v Pliberk, kjer pa se nismo nič ustavili. V Pliberku nisem opazil tistega navdušenja za nas, kot smo ga videli v Prevaljah. Najbrže so bili Nemci tam v večini. Ustavili smo se pa v prvi vasi za Pliberkom in tam smo bili zopet navdušeno sprejeti. Prebivalci so razobesili zastave in dekleta so nam

ČRNA ŽENA

ZGODOVINSKA POVEST

Priredil Javoran

I.

Na nasprotni strani vode Bohinjke je stal nepremagljiv in zloglasni gradič, ki si ga je bil postavil sredi 12. stoletja neki roparski vitez, da je odtod opravljal svoj nepošteni posel. Ljudje so rekli gradiču Kamnjek — ime se je ohranilo do današnjega dne, čeprav o gradiču ni niti sledu več. Kakor lastavčije gnezdo je bila ta trdnjava priljepljena na pečino, tako da je od tod njen gospodar lahko pregledal vso gorensko ravnino od Jelovice do Karavank. Mnogo je trpelo ljudstvo od hudega roparja. Slednjič je brikenski škof storil konec njegovim držnim nasilstvom. Poslal je pred gradič močno krdelo vitezov, ki so tako dolgo oblegali roparsko gnezdo, da se je naposled vsled lakote moralo vdati. Tedaj je gradič pogorel od vrha do tal. O roparskih vite- zih na Kamnjeku ni bilo odslej niti sledu več. Njih rod je izumrl, celo ime se je polagoma pozabilo. Razvaline gradu, kar jih je bilo ostalo, pa je začel glodati in izpodjedati uničujoči zob časa. Vihariji in naliči so odkrušili kamen za kamnom; nekaj nepremagljivo obzidje je lepega dne zagrmelo v prepad, kmalu nato se je sesul tudi njegov najjačji branik — grajski stolp. Pozneje so se med skrivnostnimi grajskimi razvalinami često dogajale čudne reči, zlasti preden je zadelo ljudstvo kaka nesreča, bodisi vojska, potres, "črna smrt," ali pa najhujša šiba božja — Turčini. Prebivalci sosednih vasi so videli pred vsakim nenavadnim dogodljajem v deželi na nekdanjem gradiču Kamnjeku belo ženo z žarečimi obličjem, ki je posedala na grajskih razvalinah ter pretresljivo plakala in tožila. Slednjič je tudi ta prikazen minila in o beli ženi so pripovedovali samo še stare pravljice.

Koncem 15. stoletja, ko se vrši naša povest in je po teh kra- jih vladala blejska gosposka, je bila od roparskega gnezda na Kamnjeku videti le še mala, nez- natna groblja. Nad to groblje je zevala sredi skalnatega plazu temna odprtina. Skozi odprtino si prišel v prostorno, a ne po- sebnno globoko votlino. Ljudstvo je tedaj imenovalo ta kraj "Pri slepem Bogu," na koncu votli- ne je stal namreč lesen križ, na katerem je upodobil preprost umetnik trpečega Zveličarja s slepimi očmi, pa tako genljivo, da se je moralo vsakemu obisko- valcu milo storiti pri sreč, ka- dar ga je ugledal. "Slepi Bog" je postal kmalu mala božja pot, kamor so hodili iskat tolažbe in pomoči ne samo vaščani z bliž- njih Brd in Bodešic, ampak s celega blejskega kota, kadarkoli se je tega ali onega lotila kaka očesna bolezen ali ga je zadelo kaka druga grenka naloga. Pot k "Slepu Bogu" ni bila lahka stvar; kdor je hotel priti čez pe- čino, je moral biti trden v no- gah in še trdnjši v glavi, da ni omahnil v globočino. Vila se je najprej z Brd po strmi poti in opolzki senožeči, odkoder je po- tem vodila le dva čevlja široka stezica naravnost čez poševno pečino, kjer se je potnik lahko oprijemal žice, ki je bila v ta namen pritrjena na železnih, v skalo zapičenih klinih. Zadnjih dvajset metrov pred votlino je bila stezica speljana po leseni, zibajoči se brvi, po takozvanem "mrtvaškem mostiču," ki je bil narahlo pritrjen ob navpično skalnato steno in je bil na vna- nji strani ograjen z nizko in trhlo ograjo iz desk. Da je bilo

pripenjala na prsa duhteče šop- ke evetice. Vsak vojak je dobil nagelj in vršič rožmarina. (Dalje prihodnjič.)

romanje k "Slepu Bogu" res silno opasno, je pričelo zname- nje, ki je bilo tik pred vhom v votlino vdano v živo skalo. Neokretni slikar je naslikal s kričnimi barvami, kako pada neki možak, ki mu je izpodrsni- lo na mostiču, v grozno globo- čino. Pod sliko pa je zapisal s starimi, napol posivelimi in iz- pranimi črkami:

Pomni človek, da povsod ti preti ta smrtna pot! Mili Kriste, ti nam daj milost svojo — sveti raj!

V postu leta 1477. je povzro- čil neki dogodek med ljudstvom silno razburjenje. Kamnjski duh, "bela žena," se je zopet pri- kazoval. Toda sedaj ni bila več bela žena, ampak črna; prika- zen je bila namreč po obrazu in po rokah ogljenočne polti in je bila odeta v dolgo snežnobelo krilo. — Nekdo jo je videl pri cerkvi sv. Vile na Pečeh, dru- gi jo je srečal na brdskih trav- niki, tretji je trdil, da jo je opazil pozno ponoči in jo videl, kako je plavala nad grajskimi podrtinami, četrti je čul celo nje- no vzdihovanje in plakanje. Ve- čina ljudi je verjela, da se res- nično prikazuje duh, drugi pa so prezirljivo majali z glavami, toda govornica in šum sta nara- škala od dne do dne.

Bilo je na tiho nedeljo proti večeru. V gostilni pri Mohorku od blejskem jezeru je sedelo in modrovalo za mizo četrto gos- tov: Anželj z Brd, Grahek s Sela, Matija, Globokarjev pa- stir in Rok, Pušavčev hlapec, ki sta bila oba iz Bodešic. — Za durmi, na klopici ob peči, pa je spal zvit v klopici, postaren mo- stnik. To vam je bil človek po- sebnne vrste. Bil je krošnjar — kupčeval je z žebli — doma iz Kroke in mu je bilo ime Stefan. Toda ljudstvo ga je vsepovsod klicalo za štefujčka — tupatam so mu pa rekli tudi "Kroparski možek." Razpraskano in nugu- bano obličje, na katero je pada- lo nekaj čopov sivkastih las, ku- štrave, črne obrvi, izpod katerih je švigalo dvoje svetlih, čudovi- to živahnih oči, kakor bi gledala mala podlasica, ki ne more ni- koli z njimi mirovati, upognjen hrbet, kratke, sabljasto zakriv- ljene noge, ki so pri vsakem ko- raku močno pocenile, tako da je bila možičkova hoja bolj podob- na živalskemu puhtanju ali po- skakovanju kakor navadni člo- veški hoji, cela postava v sivi prsteni obleki — tak je bil Kro- parski možek. Povsod in nikjer — zdaj na daljnem Hrvaškem, zdaj na Koroškem, je prehodil možek vsako leto vsaj dvakrat celo kranjsko deželo od Krškega in Črnomlja do Bohinja, poznal je vse ljudi in vse družine, ve- del vse skrivnosti, znal ozdravi- ti vsako bolezen na ljudeh in ži- valih. — Ker je bil sila preme- ten in zvest, je nosil včasih celo kopico skrivnih naznanil od do- line do doline; govoril ni veliko, ali kadar mu je stekel jeziček, je žuborelo iz njega kot iz stu- denca in vselej zadelo na prave mesto. Če možku ni bila ka- kva stvar povšeči, se je delal glu- hega kakor štor in je na vsako neljubo vprašanje nalašč nara- be odgovoril; v resnici pa je imel ušesa tanka in občutljiva kakor ris, da je le bilo treba kaj važnega ujeti. Marsikdo je de- jal, da pri njem ni vse v redu v glavi, ta ali oni pa je bil mne- nja, da je nemara bolj pretkan in moder kakor lisičji Fric, val- pet na blejskem gradu. Možek je ležal pri peči in se delal spe- čega, dasiravno je glasni hrust razvnetih plincev čimdalje huje odmeval po sobi.

"Včeraj smo jo zopet popol- noma določno videli iz Bodešic," je pripovedoval pastir Matija, "kako je jokala in plakala na drugi strani Save." "Beži, beži, praznarija in sle- parija," mu je oporekal Grahek, "nikar ne čenčaj dalje o tem, ti babjeverniki!" "Meniš, da je stari Osterc tu- di babjeverniki? Ga pač še pre- malo poznaš od te plati. In ven- dar ti prišeže, kadar hočeš, da

jo je videl na Gregorjevo pri- onih treh topolih, ko se je vra- čal iz Radovljice," se je zagovar- jal pastir.

"O svetem Gregorju je bil le- tos šcep, in ob taki priliki je bi- marsikdo v brinovem grmiču domneval strah ali pa v črnem kamnu kako grozno pošast," je odgovoril Grahek.

"Moj gospodar Pušavec," se je vteknil hlapec Rok v pogovor, "je šel minulo sredo ponoči iz mesta in je srečal belo ženo pri savskem mostu — resnično in brez šale! Pušavec ni izmišljoti- ali veterjak, njegove besede so redke kakor zlato zrno, ali kar reče, stoji trdno kakor zid." "Dandanašnji se po cestah po- tika na večer vse polno sumljive potepuške drhali."

"Rekel je, da jo je videl popol- noma natančno. Imela je čr- no obličje in dolgo, čisto belo vlečko, ki se je peljala za njo, kakor za našo graščakinja. Ko je šel mimo prikazni, je ta tri- krat zapored sklenila roke nad glavo, kakor bi molila."

"E, nevsezadnje bo to kako ne- srečno človeče, ki ga nosi me- sec."

"Ti, Zličarju se je prikazala, še preden se je zmračilo."

"In Bregar jo je menda videl zarana ob Savi, ko je že solnce pogledalo izza Grintavca. No, kaj praviš na to?"

"To je popolnoma gotovo zla- gano," je pripomnil Anželj; "še danes sem se mudil pri svojem svaku Bregarju, pa mi še beše- dice ni črhnil o kaki prikazni. Nehajte vendar!"

"No, ta je zopet lepa!" se je zakrohotal neverni Grahek. "Eden si nekaj izmisli, drugi ne- kaj pridene, tretji že umira od strahu, četrti se zlaže in tako postane iz komarja konj, da je naposled že pol dežele norčave."

"Reci, kar hočeš, pa je le res," je dejal hlapec nevoljen; "če go- vore o tem moše, kakršna sta moj gospodar in stari Osterc, ni vse od muh, ampak mora biti nekaj na tem."

"In če sem jaz na lastna uše- sa slišal njeno plakanje in i- tenje, mi menda ne bo pameten človek ugovarjal. Tega si ne pustim tajiti," se je znova oju- načil pastir Matija.

"A, jak — slišal — slišal! To lahko vsak reče: Jaz ne veru- jem ne v belo, ne v črno ženo," ga je zavrnil Grahek odločno.

"In kaj pa ima bela žena kar naenkrat opraviti tukaj, to vas prosim?" je rekel Anželj.

"Ker nas bo zopet udarila hu- da šiba božja — kuga ali Turki. Bog se nas usmili, saj pravim!" je zastokal hlapec.

Vsem je leglo pri teh besedah nekaj težkega na srce. Umolk- ni so drug za drugim in se za- topili v težke spomine, ki so bili združeni s tem imenom.

"Ej menda se nam zdaj ni treba bati teh pesjanov," je re- kel čez dokaj časa Grahek; "ve- ste, ko bi vedel, da tudi naše kraje čaka kaj takega, kar se je godilo pred dvema letoma doli okrog Kranja, bi še danes zapu- stil domačijo in se preselil kam drugam. Bi si vsaj življenje re- šil, če ne drugega."

"Pa res, še zdaj me je groza, če se spominim, kar so takrat ljudje pripovedovali o turški zverjadi," je pripomnil hlapec Rok; "vse cerkve so pogorele do tal in pravijo, da je bilo na ti- soče kristjanov pomorjenih. — Prokleti vragi, kako neusmilje- no so tirali moke, žene, otroke — prestrašeni in žejni, da so kar omagovali v železju in veri- gah. Oh, kaj vse mora presta- ti uboga kmetška para, vse se ji sme požgati in pobrati, nihče je ne brani..."

"Zahvali Boga, da si jim ta- ko od rok. Ko bi ne bile naše vasi skrite v dolini, bi se nam gotovo ravno tako godilo, kakor drugim," je dejal Anželj.

V sobo je stopil zdaj oštr Mo- horko in prisledel k zgornjim znancom. Bil je velik, plečat hrust z mogočnimi brki in veli- kimi, zapovedovalnimi očmi. V mladih letih je obiskoval radov- ljško šolo in se naučil čitati in

pisati, tako da skoraj ni minil dan, ko bi ta ali oni možakar ne prišel k njemu, iskat sveta in pomoči. Čul je v veži, da se su- če pogovor njegovih gostov oko- li Turkov, in zato je rekel:

"Le brez skrbi, če ne bo hu- šega, kakor Turek, nam ne bo še huda predla, S Turki se bo zdaj že cesar pobotal, ako ne zlepa, pa zgrda. Zadnjič sem bil v Radovljici in sem čul, da je ce- sar zbral na Hrvaškem močno obmejno vojsko zoper to pogan- sko golazen. Tudi deželna gos- poska je zborovala v Mariboru ter naložila nov davek za turške potreščine. Vsak prebivalec bo moral odslej dajati na teden po en vinar, tudi hlapci in dekle, če zaslužijo na leto več kakor dva goldinarja. Izbrali so si tudi novega vojskovodjo. No, da je vsaj to, če že ne več!"

"Že spet — kar naprej, davki in davki! Vse daj samo kmet, pa kmet, ko pride sovražnik, pa glej, kako si boš otel življenje! Enkrat tlaka, drugič desetina, potem zopet kaj drugega in na- zadnje delajo s teboj kakor z ži- vino! Doslej sem dajal v grad po dva mernika ajde, letos jo je biriti zahteval dva in pol. Naj- bolje bi bilo, če bi delal cel teden samo tlako, pa bi nemara še ne bilo dovolj," se je vznemoljil An- želj, tako da Mohorko ni mogel do besede.

(Dalje prihodnjič.)

Farmarska žena je dobi- la četvorčke

Aberdeen, S. D., 17. januarja. — Mrs. F. A. Scheuss, žena ne- kega farmerja v tej okolici, je danes dobila četvorčke. Dva sinčka in dve hčerki. Vse je zdravo.

MALI OGLASI

Oglas!
Išče se piano za učenje otrok na piano. Kdor ima kaj takega in po nizki ceni, naj se zglaši v uredi tega lista. (15)

Hiša se da v najem
5 sob, kopališče in klet. Hiša je sama za sebe in se nahaja na 1258 E. 59th St. Pozve se na 1161 E. 61st St. (15)

JOSEPH J. OGRIN
ODVETNIK
401 Engineers Bldg.
Main 4126
Zvečer:
15621 Waterloo Rd.
Kenmore 1694

NORWOOD

Razpis službe

Glasom sklepa direktorske se- je z dne 13. januarja, 1931, ko- operacije Slovenski Dom na Holmes Ave., se razpisuje dvo- je služb:

1. Samostojni klub, odsek Slo- venskega Doma, razpisuje slu-žbo oskrbnika Kluba (kletarja). Plača po dogovoru.

2. Direktorij najame dalje: oskrbnika kegljišča in slaščičar- ne. Minimalna plača \$15.00 te- densko in provizijo od kegljišča in prodanega blaga.

Prošnjo vložijo lahko samo zmožni delničarji Slovenskega Doma na Holmes Ave. Upošte- valo se bo samo pismene pro- šnje, ter je iste poslati tajniku Slovenskega Doma Chas. Bene- vol, 15810 Holmes Ave., do dne 20. januarja 1931, do 7. ure zve- čer. Prošenj, ki se prejmejo pozneje, se ne bo upoštevalo. Do- ločila in pogodbo napravi direk- torij Slovenskega Doma.

Toliko v naznanilo vsem del- ničarjem in delničarkam.

Direktorij Slovenskega Doma. (16)

Soba

se da v najem za enega fanta. 15005 Westropp Ave. (19)

Prisilni Blue Diamond, Pocahontas, Lehigh Hard Coal, najboljši iz Ohio, Kentucky in W. Va. Naš virginski Ash big lump kori kakor Pocahontas in sta- ne manj. Razvažamo in naše povečane zaloge na Quincy—East 106th, Garfield 1906.

The Yates Coal Company
303 Rockefeller Bldg.
MAIN 7878

Michael Casserman

18700 Shawnee Ave.
PLUMBING & HEATING
KENmore 3877

GRDINA'S SHOPPE
Popolna zaloga oblik in vse opreme za no- vo in druzico
Beauty Parlor
Vedno najmodernejši ženski klubki.
Trgovina uprta vsake srede pop- skozi cele leto.
6111 ST. CLAIR AVE.
HENDERSON 7112
(M. Tbu. S.)

NORWOOD

gledališče
6210 St. Clair Ave.

V ponedeljek, torek, sredo, 19, 20, 21. januarja

Robert MONTGOMERY **VOJNA STREŽNICA**

Vendar enkrat!

Ženska stran sve- toвне vojne! Junaki- nje! Žrtvujejo življe- nje! In ljubezen. Ka- tera ženska bi mogla reči NE junakom na robu pekla! Resni- no, grenko—slika, ki je ne boste nikdar po- zabili!

Tudi komedija, šika, novosti

V ČETRTEK IN PETEK, 22. IN 23. JANUARJA

Belle Bennett in John Hilday

"ZOPET VJETA LJUBEZEN

in Louise Fazenda, komedija

"ČISTO IN ENOSTAVNO"

in Walter Catlett komedija

Zastonj steklena namizna posoda ženskam

V SOBOTO:

Chas. Farrell in Estelle Taylor v

"LILION" in komedija "SI SI SENOR" in kartun

HENRIK SIENKIEWICZ

POTOP

Iz poljske prevle
DR. RUDOLF MOLE

Na nesrečo so ga spoznali in ujeli. Miller ga je ukazal dati na natezalnico; toda starec je imel v mukah nebesko prikazen in se je sladko smehljajal kakor otrok, a mesto bolečine se je izražala na njegovem obrazu radost. General je bil sam navzoč pri mučenju, vendar mučenec ni izpovedal ničesar; dobil pa je obupno prepričanje, da teh ljudi nič ne omaje, nič ne zlomi in se je ozlovoljil do skrajnosti.

V tem je prišla stara beračica Kostuha s pismom od o. Kordeckega, ki je pokorno prosil, da bi prenehali z naskokom za čas službe božje na dan Božiča. Oficirji in stražniki so sprejeli beračico z roganjem, toda ona jim je odgovorila v lice:

"Drugi ni hotel iti, ker vi ravirate s poslanci kot z razbojniki, jaz pa sem se odločila za kočček kruha. Ni mi dolgo več živeti na tem svetu, torej se vas ne bojim, a če ne verjamete, saj me imate v rokah."

Toda storili ji niso nič zalega. Še več, Miller, ki je še enkrat hotel poskusiti zlepa, je prišel na priorjevo željo. Sprejel je celo odkup za nedotrpinčenega Jakoba Bruhanskega. Odpodjal je hkrati tudi oni del srebra, katerega so našli švedski služabniki.

Prišel je končno sveti večer. Ko se je prikazala prva zvezda na nebu, so se zasvetile luči in lučice v vsej trdnjavi. Noč je bila mirna, mrzla, a jasna. Švedski vojaki, ki so od mraza drgetali na okopih, so gledali na črno obzidje nedostopne trdnjave in na misel so jim prihajale tople, z mahovi zamašene skandinavske kočice, žene, otroci in pa smrekova drevesca, in marsikatero železno prsi so zadržale od vzdihla, boli, hrepenjenja, obupa. A v trdnjavi so pri mizah, nasutih s senom, obleganci lomili velike mlince. Tiha radost je plavala na vseh obrazih, zakaj vsak je imel občutek, da, zagotovilo, da minejo kaj kmalu časi bede.

"Se jutrišnji naskok, a zadnji," so si ponavljali med seboj duhovniki in vojaki. "Komur je Bog zapisal smrt, naj ga zahvali, da mu dovoli še prejšnje življenje in mu tem bolj gotovo odpre nebeska vrata, zakaj kdor pogine na sveti večer za vero, ta mora biti sprejet v nebesko slavo."

Poleg priorja pa je bil en sedež prazen. Tam je stal krožnik, na katerem se je belil zavitek mlincev, prevezan z višnjevim trakom.

Ko so vsi zasedli svoja mesta, ni zasedel nihče tega mesta, gosposod mečnik pa je rekel:

"Vidim, častiti oče, da je po stari navadi zasedeno tudi mesto za zagorsko gospodo."

"Ni za zagorsko gospodo," je odgovoril gospod Avguštin, "temveč v spmin na onega mladeniča, ki smo ga vsi ljubili kot lastnega sina, a čigar duša gleda sedaj z radostjo na nas, da smo ohranili nanj hvaležen spomin."

"Za Boga," je rekel gospod mečnik, "njemu je sedaj bolj, nego nam. Sicer smo mu pa dolžni hvaležnost."

O. Kordecki je imel solze v očeh, a gospod Čarnecki se je oglašil:

"Kronike pišejo še o manjših junakih. Če mi Bog da doživeti ter me kdorkoli pozneje vpraša, kdo bi bil med nami vojaki, ki bi se dal primerjati starodavnim junakom, mu povem: Babinč."

"On se ni imenoval Babinč," je odgovoril o. Kordecki.

"Kako to, ali se ni imenoval Babinč?"

"Že davno sem vedel za njegovo pravo ime, a pod spovedno tajnostjo. In šele, ko je šel nad

oni top, mi je rekel: 'Če padem, naj vsi zvedo, kdo sem, da bi ostala na mojem imenu poštna slava in izbrisala nekdanje grehe.' Šel je, padle, zato vam lahko sedaj povem; bil je Kmitic!"

"Oni preslavni litevski Kmitic!" je zakričal gospod Čarnecki in se zgrabil za lase.

"Da. Tako izpreminja božja ljubezen človeška srca!"

"Za Boga! Sedaj razumem, da se je on lotil tega podjetja! Sedaj razumem, odkod se je v njem vzela ta ponos, ta pogum, s katerim je prekašal vse! Kmitic! Kmitic! Oni strašni Kmitic, katerega slavi Litva!"

"Še drugače ga bo od sedaj naprej, a ne le Litva, marveč vsa ljudovlada!"

"On nas je prvi svaril pred Vreščovičem."

"Po njegovem nasvetu smo dovolj zgodaj zaprli trdnjavska vrata in pričeli s pripravi."

"On je ustrelil prvega Šveda s puščico!"

"In koliko jih je ugonobil s topovi! A kdo je položil de Fosia?"

"Pa oni top? Da nas ni strah pred jutrišnjim naskokom, kdo je to povzročil?"

"Naj vsak s častjo imenuje njegovo ime in ga slavi, kjerkoli more," je rekel o. Kordecki, "sedaj pa: večni mir in pokoj daj mu, o Gospod!"

"In večna luč naj mu sveti!" so odgovorili vsi v zboru.

Toda gospod Čarnecki se ni mogel dolgo časa umiriti in njegova misel se je neprestano vračala h Kmiticu:

"Rečem vam, gospoda," je dejal, "v njem je bilo nekaj takega, da se mu je videlo, da je rojen poveljnik, da je služil kot preprost vojak. Kar čudno se mi je zdelo, da so ljudje kar nehoti poslušali takega mladeniča. V resnici je v oni bastiji on poveljeval, a jaz sem ga ubogal. Da bi bil vsaj vedel, da je to gosposod Kmitic!"

"Vendar se mi zdi čudno," je rekel gospod mečnik sieradski, "da se niso Švedje pohvalili z njegovo smrtjo."

O. Kordecki je vzdihnil:

"Najbrže ga je smodnik na mestu raztrgal."

"Dal bi si roko odsekati, če bi še živel!" je zakričal gospod Čarnecki. — "Toda, da bi se bil pustil takle Kmitic razstreliti od smodnika!"

"Dal je svoje življenje za nas," je odgovoril o. Kordecki.

"To je gotovo," je odgovoril mečnik, "če bi ležal oni top še na okopu, bi ne mislil veselo na jutrišnji dan."

"Jutri nam bo Bog dal novo zmago!" je rekel o. Kordecki, "kajti Noetova barka ne more utoniti v potopu."

Tako so se oni pogovarjali na sveti večer, potem pa so se razšli: menihi v cerkev, vojaki na tiho stražo pri vratih in na obzidju. Toda prevelika čuječnost je bila odveč: tudi v švedskem taboru je vladala globoka tišina. Tudi oni so šli počivati in so se vdajali premišljevanju, zakaj tudi zanje se je približal ta najčarobnejši praznik.

Noč je bila tudi čarobna. Roji zvezd so se lesketali na nebu, izpreminjajoč se rdečkasto in zelenkasto. Lunin blesk je srebrih snežne plasti med trdnjavo in sovražnikovim taborom. V eter je pihal in vladala je taka tišina, kakršna ni bilo od početka obleganja pod tem samostanom.

O polnoči so švedski vojaki zaslišali z višine sladke glasove orgel, potem so se jim pridružili človeški glasovi, zatem zvoki zvonov in zvončkov. Veselje, radost in velik mir je bil v teh zvokih in tem večja zdvojenost,

tem večji občutek nemoči sta stisnila švedska srca.

Poljski vojaki izpod praporov Zbrožka in Kalinskega so odšli pod samo obzidje, ne da bi koga vprašali za dovoljenje. Nater jih niso pustili, ker so se bali kake zasede, ki bi jo lahko noč pospešila, toda dovolili so jim, da so stali pri obzidju. Oni pa so se zbrali v veliki gruč. Nekateri so poklekali v sneg, drugi so žalostno kimali z glavami, vzdihajoč nad lastno nesrečo, ali pa so se trkali na prsa, obetajoč, da se poboljšajo, vsi pa so poslušali z razkošjem in solzami v očeh godbo in pesmi, ki so jih prepevali po starodavnih napevih.

Drugi dan popoldne je grom topov udušil na novo vse druge glasove. V okopih, kolikor jih je bilo, se je dvignil naenkrat dim, zemlja se je stresla do temelja. Leteli so zopet na cerkveno streho težki izstrelki in bombe in granate in v cevi vedle baklje, razlivajoč dež raztopljenega svinca, in baklje brez oprave in vrvi in krpe. Nikoli ni bil grom tako nevzdržen, nikoli do takrat se ni zvalil še tak val ognja in železa na samostan, toda med švedskimi topovi ni bilo onega orjaškega topa, ki bi edini mogel zrušiti zid ter napraviti potrebne predore za naskok.

Sicer pa so se bili obleganci že tako privadili ognju, da je vsak vedel, kaj mu je storiti, da se je obramba vršila brez povelja po navadnem tiru. Na ogenj so odgovarjali z ognjem, na izstrelke z izstrelkom, le dobro merjenim, kar mirneje.

Zvečer je odjahal Miller, da bi si ogledal pri zadnjih žarkih hajajočega solnca uspehe, in njegov pogled je obvisel na stolpu, ki se je mirno odražal na sijem ozadju.

"Ta samostan bo stal na vekov veke!" je zakričal v velikem zanosu.

"Amen!" je odgovoril mirno Zbrožek.

Zvečer se je zopet zbral v generalovem stanu vojni posvet, še mračnejši kakor navadno. — Predsedoval je sam Miller.

"Današnji naskok," je rekel, "ni prinesel nobenega uspeha. Smodnik nam gre h koncu; polovica ljudi se je skrčila, ostanek je ozlovoljen, ker vidi same poraze, a ne zmage. Hrane tudi nimamo več, pomoči ne moremo pričakovati nobene."

"A samostan stoji nedotaknjen, kakor prvi dan obleganja," je dodal Sadovski.

"Kaj nam preostane?"

"Sramota..."

"Dobil sem povelje," je rekel general, "da čimprej končam, ali pa odstopim in odidem v Prusijo."

"Kaj nam še preostane?" je ponovil knez Heski.

Oči vseh so se obrnile v Vreščoviča, ta pa je rekel:

"Rešiti cast!"

Kratek, pretrgan smeh, podobnejši škripanju z zobmi, se je izvil iz ust Millerju.

"Gospod Vreščovič nas hoče naučiti, kako se obujajo mrličji," je dejal.

Vreščovič se je naredil, da ne sliši.

"Čast so rešili samo padli," je rekel Sadovski.

Miller je začel izgubljati mirno kri.

"In ta samostan tam še stoji? Ta Jasna gora, ta kurnik? In jaz ga nisem dobil? In mi odstopamo? Ali so to čari, ali

sanjam ali bedim?"

"Ta samostan, ta Jasna gora tam še stoji," je ponovil besedo za besedo knez Heski, "in mi odstopamo... pobiti..."

Nastal je trenotek molčanja. Zdelo se je, kakor da najdejo vojskovodja in njegovi podložniki neko divjo radost ob spominu na lastne onemoglosti in sramote. V tem se je oglašil Vreščovič in govoril počasi in s poudarkom:

"Marsikdaj se je zgodilo," je rekel, v vseh vojnah, da se je oblegana trdnjava odkupila oblegovalcem, in takrat so ti odhajali kot zmagovalci, zakaj, kdor se odkupi, ta prizna, da je premagan."

Oficirji, ki so izpočetka poslušali z omalovaževanjem in zaničevanjem te besede, so začeli se daj poslušati pozorneje.

"Naj nam ta samostan da kakršnokoli odkupnino," je nadaljeval Vreščovič, "takrat ne pove nihče, da ga nismo mogli dobiti, temveč da ga nismo hoteli."

"Ali pa bodo zadovoljni?" je vprašal knez Heski.

"Svojo glavo stavim za to," je odgovoril Vreščovič, "in še več: svojo vojaško čast!"

"Mogoče," je rekel naenkrat Sadovski. "Imamo že dovolj tega obleganja mi, a imajo ga tudi oni. Kaj misli vaše visokorodje o tem?"

Miller se je obrnil k Vreščoviču.

(Konec prihodnjic)

REJA KAČ ZA PRIDOBIVANJE STRUPA

V Kaliforniji sta dva človeka ustanovila podjetje, ki je čisto svoje vrste na svetu. To podjetje je nekaka kmetija, samo da na tej kmetiji ne rade krav, ampak strupene kače klopotače, katerim odvzamejo strup ter ga pošiljajo na razne laboratorije, kjer izdelujejo iz njega zdravila proti kačjemu piklu. Strupene kače leže v velikih kletki, kjer se lahko grejejo na soncu, če pa je grdo vreme, lahko zlezajo v zakurjeno duplino. Toploto vedno merijo, da je enakomerna. Poleti se plazijo kače okrog po kletki in si iščejo svoj živč, ali pa spe v senci pod kakšno skalo. Zimo prespe.

Najtežja zadeva je pravilno krmljenje kač. Pozimi kače ne marajo jesti in zato tudi ne proizvajajo strupa. Treba jih je torej prisiliti, da žro. Pitajo jih umetno tako, da napolnijo dolgo cev s sesekanim mesom in z vodo, cev pa namažejo z mastjo; namazani konec cevi porinejo kači v žrelo do želodca, nato pa stisnejo hrano kači v želodec.

Poleti pa krmljenje kač ni težavno, ker same rade jedo jajčke, miši, podgane in druge živalce. Jedo pa le žive živali, ker se kača mrhovine ne dotakne. Kačo, ki ji hočejo vzeti strup, potegnijo s kljukasto palico iz kletke, kjer ji pritisnejo glavo ob tla. Nato ji zadrignejo okoli vratu zanko, da se z glavo ne more niti ganiti. Eden drži kačo, drugi pa ji vzame strup iz žlez. Klopotače je treba dobro držati, ker so silno močne.

Strup ji odvzamejo tako, da ji odpro gobec, potem postavijo v žrelo posodico tako, da mole strupeni zobje na posodo. S palcem in kazalcem potem pritiskajo na žlezo. Ta posel je seveda precej nevaren. Iz žlez vsake kače dobe navadno po 20 kapljic strupa na teden. Ko je strup odvzet, pa kači žrelo izperejo in jo zopet izpuste.

24.—Dramsko društvo Adrijana plesna veselica v Slov. Društvenem Domu 20713 Recher Ave., Euclid, Ohio.

25.—Dramatično društvo Ivan Cankar, predstava v avditoriju S. N. Doma.

25.—Društvo Združene Slovence št. 23 SDZ, maškeradna veselica v S. D. Domu.

25.—Pevsko društvo Ilirija, zabavni večer v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

29.—Inter Frat League, ples v spodnji dvorani S. N. D.

31.—Godba Bled, zabavni večer v S. D. Domu, Waterloo Rd.

31.—Društvo Sv. Janeza Krstnika št. 37 JSKJ plesna veselica v spodnji dvorani S. N. D.

31.—Društvo Novi Dom št. 7 SDZ, plesna veselica v Grdinovi dvorani.

31.—Sports plesna veselica v Slov. Društ. Domu 20713 Recher Ave., Euclid, Ohio.

FEBRUAR

1.—Društvo Zagreb, plesna veselica v Grdinovi dvorani.

1.—Slovenska ženska zveza št. 25, predstava in ples v Knau-sovi dvorani.

1.—Lyros Chorus, koncert v S. D. Domu, Waterloo Rd.

1.—Dramsko društvo "Abraše- vič", predstava v avditoriju in ples po predstavi v spodnji dvorani S. N. D.

1.—Slovenska ženska zveza št. 10, banket v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

1.—Društvo Orel, card party in ples v telovadnici šole sv. Vida.

7.—Društvo Carniola Hive št. 498, the Maccabees, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.

7.—Ženski odsek Slov. Društvenega Doma plesna veselica v Slov. Društ. Domu 20713 Recher Ave., Euclid, Ohio.

7.—Društvo Srca Jezusovega št. 55 SDZ veselica v Grdinovi dvorani.

7.—Pevsko društvo Soča, zabavni večer v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

8.—Društvo Verovšek, igra v S. D. Domu, Waterloo Rd.

8.—Altarno društvo fare sv. Kristine, banket v šolskih prostorih sv. Kristine, Bliss Rd.

8.—Dramatično društvo Triglav, predstava v avditoriju S. N. Doma.

12.—Mladinsko društvo "Comrades št. 566 SNPJ." plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.

14.—Mladinsko društvo "George Washington št. 180 JSKJ" plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.

14.—Društvo Strugglers, ples

v S. D. Domu, Waterloo Rd.

14.—Pevsko društvo Cvet, maškeradna veselica v Slovenski Delavski Dvorani.

14.—Ženski klub Slovenskega Doma na Holmes Ave., maškeradna veselica.

14.—Društvo Slovenski Dom št. 6 S. D. Z. maškeradna veselica v Slov. Društ. Domu 20713 Recher Ave., Euclid, Ohio.

15.—Društvo Friendship Grove št. 125, ples v S. D. Domu, Waterloo Rd.

15.—Skupna društva fare sv. Vida imajo plesno zabavo v Grdinovi dvorani. Dvorana je bila društvom podarjena.

15.—Slovenski Sokol. Sokolska prireditve in ples v obeh dvoranih S. N. D.

15.—Pevsko društvo Ilirija, spevo-igra "Darinka," v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

15.—Društvo Orel, card party in ples v telovadnici šole sv. Vida.

17.—Ženski odsek S. D. D., pustni večer v S. D. Domu, Waterloo Rd.

17.—Klub društev S. N. Doma, ples v obeh dvoranih S. N. Doma in pokop Pusta.

21.—Gospodinjki klub, ples v S. D. Domu, Waterloo Rd.

22.—Clevelandka Federacija S. N. P. J., predstava v avditoriju in ples v spodnji dvorani S. N. Doma, v korist brezposelnim članom S. N. P. J.

22.—Modern Crusaders, ples v S. D. Domu, Waterloo Rd.

28.—Društvo Abraše- vič ima dvodnevni bazar v Grdinovi dvorani.

MARC

1.—Društvo Kristusa Kralja, predstava "Pasijon" v Avditoriju S. N. D.

7.—Društvo Kranj, veselica v Grdinovi dvorani.

8.—Društvo Verovšek, ples v S. D. Domu, Waterloo Rd.

8.—Tenorist Louis Belle, koncert v avditoriju S. N. Doma.

15.—Društvo U Boj št. 53, ples v S. D. Domu, Waterloo Rd.

15.—Prosvetno društvo Orel, predstava v avditoriju S. N. Doma.

21.—Društvo Napredne Slovence št. 137 SNPJ, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.

22.—Društvo Waterloo Grove št. 110, igra v S. D. Domu, Waterloo Rd.

22.—Dramatično društvo Ivan Cankar, predstava v avditoriju S. N. Doma.

22.—Pevski zbor "Zarja" odsek Slov. Soc. kluba št. 27 JSZ zabavni večer v spodnji dvorani S. N. D.

29.—Društvo Jadran, koncert v S. D. Domu, Waterloo Rd.

29.—Društvo Kristusa Kralja predstava "Pasijon" v Avditoriju S. N. D.

APRIL

5.—Ženski odsek S. D. D., ples v S. D. Domu, Waterloo Rd.

5.—Dramsko društvo "Abraše- vič" predstava v Avditoriju S. N. D. in ples po predstavi v spodnji dvorani.

8.—Community Welfare Club, plesna veselica v S. N. D. spodnji dvorani.

11.—Društvo "Clevelandski Slovenci št. 14 SDZ" plesna veselica v spodnji dvorani S. N. D.

12.—Društvo Verovšek, igra v S. D. Domu, Waterloo Rd.

12.—Pevsko društvo "Blau- e Donau" Koncert v avditoriju SND in ples po koncertu v spodnji dvorani.

12.—Društvo Zvon, koncert v S. N. Domu v Newburgu.

12.—Društvo Cvet, koncert in predstava v S. D. Dvorani, na Prince Ave.

19.—Pevsko društvo Lira, koncert v Grdinovi dvorani v korist nove cerkve sv. Vida.

19.—Collinwoodski Sokol, koncert v S. D. Domu, Waterloo Rd.

19.—Mladinsko društvo "Comrades št. 566 SNPJ" proslava petletnice in ples v obeh dvoranih S. N. D.

26.—Društvo Strugglers, ples v S. D. Domu, Waterloo Rd.

26.—Dramatično društvo Ivan Cankar, predstava v avditoriju S. N. Doma.

MAJ

1.—Socialistična stranka (Socialist Party) Prvomajska proslava v Avditoriju S. N. D.

2.—Društvo sv. Cecilije št. 37 SDZ" plesna veselica v spodnji dvorani S. N. D.

3.—Dramatično društvo "Triglav" predstava v Avditoriju S. N. D.

10.—"Orel" — materinski dan v avditoriju S. N. D.

17.—Društvo Prijatelj št. 215 SSPZ, razvitje zastave na štrumbeljih prostorih na Bliss Rd.

17.—Sopranistinja gđe. Jeanette Perdan, koncert v Avditoriju S. N. D.

24.—Sloboda, popoldan in večer, v S. D. Domu, Waterloo Rd.

31.—Skupna društva fare sv. Vida prirede piknik na špelkotovih farmah.

JUNIJ

14.—Clevelandski Sokol piknik v Slov. Društ. Domu 20713 Recher Ave., Euclid, Ohio.

21.—Društvo Zvon, piknik na Goriškovi farmi, Randall, O.

28.—"Hrvatska Svoboda" piknik v Slov. Društvenem Domu 20713 Recher Ave., Euclid, Ohio.

THE OLD HOME TOWN

Registered U. S. Patent Office

Stanley

